Notitie instelling adviescommissie Omgevingswet

Inleiding

Wanneer de Omgevingswet op 1 januari 2022 in werking treedt, zal de gemeente Heerde moeten beschikken over een adviescommissie als bedoeld in artikel 17.9 Omgevingswet.

Deze notitie heeft tot doel de besluitvorming inzake de instelling en samenstelling van de adviescommissie voor te bereiden.

Voor een soepele overgang is via de Invoeringswet en de zogenaamde “Bruidsschat” geregeld dat het bestaande gemeentelijke (ruimtelijke) beleid van kracht blijft. Dat geldt voor bestemmingsplannen, maar ook voor welstandsnota’s en erfgoedbeleid.

Dit geldt niet voor de bestaande welstands- en monumentencommissies. Deze vallen niet onder het overgangsrecht van de Invoeringswet. Er zal dus een adviescommissie moeten worden ingesteld. Hierin kunnen vanaf het begin keuzes worden gemaakt: hoe wil de gemeente(raad van) Heerde invulling geven aan de advisering over omgevingskwaliteit.

De adviescommissie moet door de gemeenteraad worden ingesteld; de raad benoemt ook de leden van de commissie. Het college heeft hierin geen wettelijke bevoegdheid anders dan het voorbereiden van de door de raad te nemen besluiten. Dit laatste overigens onder voorbehoud dat de raad de keuze maakt om de voorbereiding van door hem te nemen besluiten (zoals het benoemen van leden in de adviescommissie) aan zich te houden. Het is niet mogelijk om de bevoegdheid tot het benoemen van de leden aan het college te delegeren.

Voorafgaand hieraan moeten de nodige keuzes worden gemaakt, over de volgende zaken:

- Taak en missie van de commissie
- Gemeentelijk of intergemeentelijk
- Samenstelling van de commissie
- Wijze van omzetting van de huidige situatie naar de gewenste situatie: beleidsneutraal of niet?

Gevolgde werkwijze

Leidraad bij het opstellen van deze notitie was de Handreiking afkomstig van VNG, Federatie ruimtelijke kwaliteit en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Aan de hand hiervan is gesproken met een vertegenwoordiger van het Gelders Genootschap en met collega’s uit de gemeenten Heerde, Hattem en Oldebroek.
Centraal hierbij stond het ophalen van kennis en aftasten van de mogelijkheden tot het instellen van een intergemeentelijke adviescommissie. De conceptversie van deze notitie is besproken met de portefeuillehouder. Van de kant van het Gelders Genootschap is ook inpunt ontvangen. Dat is in deze notitie verwerkt.

Wettelijk kader

De Omgevingswet bevat de volgende artikelen die van belang zijn bij het maken van keuzes:

<u>Artikel 4.19 (regels over het uiterlijk van bouwwerken)</u>

Als in het omgevingsplan regels worden opgenomen over het uiterlijk van bouwwerken en de toepassing daarvan uitleg behoeft, stelt de gemeenteraad beleidsregels vast voor de beoordeling of een bouwwerk aan die regels voldoet. Deze beleidsregels zijn zo veel mogelijk toegesneden op de te onderscheiden bouwwerken.

Artikel 16.15 a: (verplichte aanwijzing adviseurs)
Op grond van artikel 16.15, eerste lid, worden in ieder geval als adviseur aangewezen:
a. (..),
b. (..),.
c. de gemeentelijke commissie, bedoeld in artikel 17.9, als het gaat om:
- 1°. een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit met betrekking tot een monument,
- 2°. een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een andere activiteit, in door de gemeenteraad aangewezen gevallen of als het college van burgemeester en wethouders daartoe aanleiding ziet,
d. (..)

Artikel 17.9 (gemeentelijke adviescommissie)
1. De gemeenteraad stelt een commissie in die in ieder geval tot taak heeft te adviseren over de aanvragen om een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit, met betrekking tot een monument.
2. Naast de gevallen waarin de commissie op grond van artikel 16.15, eerste lid, als adviseur wordt aangewezen, kan het college van burgemeester en wethouders de commissie advies vragen over het ontwikkelen van beleid voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.
3. De commissie baseert haar advies, voor zover van toepassing, op de omgevingsvisie, het omgevingsplan en de beleidsregels, bedoeld in artikel 4.19. Bij een advies over een rijksmonumentenactiviteit neemt de commissie de uitgangspunten, bedoeld in artikel 5.22, in acht.
4. De adviezen van de commissie zijn deugdelijk gemotiveerd en worden schriftelijk openbaar gemaakt.
5. De door de commissie gehouden vergaderingen zijn openbaar. Een vergadering of een gedeelte daarvan is niet openbaar in gevallen als bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de Wet openbaarheid van bestuur en in gevallen waarin het belang van openbaarheid niet opweegt tegen de in artikel 10, tweede lid, van die wet genoemde belangen.
6. De commissie zendt de gemeenteraad elk jaar een verslag over de door haar verrichte werkzaamheden.

Huidige situatie

Op dit moment zijn in de gemeente Heerde de volgende adviescommissies werkzaam op het gebied van het omgevingsrecht:

ERFGOEDCOMMISSIE

Wettelijke basis: artikelen 1, sub f, Monumentenverordening Heerde, 84 Gemeentewet, 4:18 en 4:20 Erfgoedwet

Taakomschrijving: het op verzoek of uit eigen beweging adviseren van college van B&W over de toepassing van de Erfgoedwet, de Monumentenwet 1988, de monumentenverordening Heerde 2011 en het erfgoedbeleid in de meest ruime zin van het woord, daaronder mede begrepen zaken en/of aspecten die cultuurhistorische waarden betreffen.

De volgende twee adviestaken worden afgedaan onder verantwoordelijkheid door de commissie als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Bouwverordening gemeente Heerde (art. 5) :

1. Advies over wijzigingsplannen voor rijksmonumenten op grond van artikel 2.1 lid 1 onderdeel f, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
2. Advies over wijzigingsplannen voor gemeentelijke monumenten als bedoeld in artikel 12, lid 2, van de Monumentenverordening Heerde 2011.

Daartoe neemt een lid of nemen leden van de erfgoedcommissie op ad hoc-basis zitting in de welstandscommissie.

Samenstelling commissie: minimaal 3 leden, maximaal 7, waaronder de voorzitter. In ieder geval leden vanuit HHV[1] en GG[2]. De leden brengen deskundigheid mee op het gebied van archeologie, architectuur, landschapsarchitectuur, stedenbouw, geschiedenis van de lokale bouwkunst en cultuurhistorie, monumentenzorg.

Benoemingstermijn: 4 jaar, met 1x herbenoeming van 4 jaar.

WELSTANDSCOMMISSIE (commissie Ruimtelijke Kwaliteit)

Wettelijke basis: Bouwverordening gemeente Heerde 2018 (Hoofdstuk 9) i.h.b. bijlage 9

De advisering is opgedragen aan het Gelders Genootschap die uit haar midden personen voordraagt als lid van de welstandscommissie (art. 9.1 Bouwverordening).

Taakomschrijving volgens Bouwverordening:

1. Advisering over redelijke eisen van welstand;
2. Advisering over de welstandsaspecten van aanvragen voor een omgevingsvergunning voor het bouwen o.b.v. in de welstandsnota genoemde welstandscriteria (art. 9.1 Bouwverordening)
3. Mogelijkheid tot afdoening onder verantwoordelijkheid (art. 9.7 Bouwverordening): aanvraag om een advies kan worden overgelaten aan een of meerdere daartoe aangewezen leden.

Taakomschrijving volgens Reglement van Orde:

1. Het uitvoeren van werkzaamheden als welstandscommissie o.b.v. artikel 12 Woningwet;
2. Adviseren over de welstandsaspecten van aanvragen voor omgevingsvergunning als bedoeld in de artikelen 2.1, lid 1, onder a, en 2.2, lid 1, onder h en i Wabo;
3. Onder regie van de gemeente voeren vooroverleg met betrokkenen bij de voorbereiding van bouwplannen;
4. Adviseren over monumentale aspecten van wijzigingsplannen als bedoeld in art. 15 Monumentenwet 1988 en Monumentenverordening Heerde 2011
5. Adviseren aan B&W over de ruimtelijke kwaliteitsaspecten van in voorbereiding zijnde structuurvisies;
6. Adviseren aan B&W over stedenbouwkundige en architectonische ontwikkelingen die van belang zijn voor de ruimtelijke kwaliteit in de gemeente;
7. Adviseren aan B&W over excessen;

[1] Heerder Historische Vereniging
[2] Gelders Genootschap, voluit genaamd: Het Gelders Genootschap tot Bevordering en Instandhouding van de Schoonheid van Stad en Land.

8. Geven van voorlichting inzake ruimtelijke kwaliteit aan gemeenteraad, B&W, ambtenaren en burgers;
9. Rayonarchitect kan zelfstandig op locatie bouwplannen afhandelen van relatief geringe betekenis of plannen waarvan de mening van de CRK kan worden verondersteld (in vergelijkbare gevallen) (artikel 4.2.1a)
10. Afhandeling onder verantwoordelijkheid monumentencommissie (art. 4.2.1): monumentenplannen mogen door een rayonarchitect en monumentendeskundige van het GG (en v.t. burgerlid) worden behandeld, mits hierover afspraken zijn gemaakt met de CRK. Alleen plannen met relatief geringe ruimtelijke betekenis.

Samenstelling volgens de Bouwverordening:

1 voorzitter en 4 leden, waarvan ten minste 3 deskundig op gebied van architectuur, ruimtelijke kwaliteit dan wel cultuurhistorie. Daarnaast twee ingezetenen. Dus maximaal 7 in totaal.

Samenstelling volgens het Reglement:

1 bestuurlijk voorzitter, de rayonarchitect, een architect, een landschapsdeskundige en een monumentendeskundige namens het GG (alleen bij monumentenplannen). Mogelijkheid tot aanschuiven extra deskundigen namens gemeente (alleen bij benoeming stemrecht, anders enkel deelname vergadering), mogelijkheid tot burgerleden (art. 1.3 Reglement)

Benoemingstermijn:

Bouwverordening: artikel over zittingsduur is vervallen

Reglement: periode maximaal 3 jaar met de mogelijkheid van verlenging van nog eens maximaal 3 jaar (artikel 1.2).De bouwverordening komt onder de Omgevingswet te vervallen.

Inmiddels heeft de VNG een modelverordening uitgebracht op de gemeentelijke adviescommissie, bedoeld als handreiking naar gemeenten.

Aandachtspunten gemeentelijk - intergemeentelijk

Onderzocht is of een intergemeentelijke adviescommissie meerwaarde heeft. Daartoe heb ik telefonisch overleg gevoerd met de gemeenten Hattem en Oldebroek. Conclusie uit de gesprekken is, dat de situatie op het gebied van monumenten per gemeente dusdanig verschillend is, dat het beter is om de adviescommissie lokaal te houden.

Standpunt – advies Gelders genootschap

Met de heer Bogie van het Gelders Genootschap is overleg gevoerd. Dit vond plaats per telefoon en werd gevolgd door een schriftelijk voorstel d.d. 12 oktober 2020. Waar nodig c.q. gewenst, is dit voorstel in deze notitie verwerkt.

Beslispunten

Geadviseerd wordt de volgende beslissingen te nemen, en dit te verwerken in een raadsvoorstel

Onderwerp - aandachtspunt	**Overwegingen**	**Advies**
Taken commissie	Beleidsneutraal, derhalve samenvoegen taken	Beleidsneutraal, derhalve samenvoegen taken

	erfgoedcommissie en welstandscommissie	erfgoedcommissie en welstandscommissie.
Samenstelling commissie	Uitgaan van huidige samenstelling qua expertise en herkomst.	Minimaal 3 leden, maximaal 7, waaronder de voorzitter. In ieder geval leden vanuit HHV en GG. De leden brengen deskundigheid mee op het gebied van archeologie, architectuur, landschapsarchitectuur, stedenbouw, geschiedenis van de lokale bouwkunst en cultuurhistorie, monumentenzorg.
Werving en selectie	Voorbereiden door B&W, raad hiertoe laten besluiten. Bestaande leden genieten prioriteit.	Conform overwegingen

Verdere procedure

- College besluit tot het doen van een raadsvoorstel “instelling adviescommissie Omgevingswet”;
- Commissie Ruimte agendeert dit voor zijn vergadering van 29 maart 2021
- Nadat raad de verordening in zijn vergadering van 12 april 2021 heeft vastgesteld, overgaan tot bemensing van de commissie.

Heerde, 1 maart 2021
Afdeling ROW
Olaf Schuwer